

VERMEY op bldz. 1605 in het midden brengt, niet gelukt is. Weliswaar geeft deze laatste toe, dat hij op een enkel punt wat te ver gegaan is, doch de beide bestrijders laten de kern van het verschil van meening, dat ik op bldz. 1436 met korte woorden in een drietal punten samenvatte, vrijwel buiten bespreking. Daarbij doen beiden zóóveel nieuwe uitspraken, die voor zóó ernstigen twijfel vatbaar zijn, dat er een discussie over een gedachtenwisseling dreigt te ontstaan, waarbij het punt van uitgang geheel uit het oog verloren wordt. De lezers van het *Tijdschrift* zou ik dan ook niet met een wederwoord vermoeien, indien niet beide schrijvers twijfel blijken te koesteren omtrent de scheikundige samenstelling der gebruikte vloeistof en collega KORTEWEG ten slotte op bldz. 1522 een vraag doet, die het vermoeden bloot legt, dat bij de bereiding der vloeistof ernstige fouten zouden gemaakt zijn.

Gemakkelijk kan worden aangetoond, dat de door beide bestrijders uitgesproken twijfel niet redelijk is en dat CARREL's voorschriften met onverkorte nauwkeurigheid werden opgevolgd.

Steeds werd vóór de bereiding der vloeistof het chloorgehalte van het bleekpoeder bepaald en de *overeenkomstig dit gehalte*, vereische hoeveelheid soda en dubbelkoolzure soda toegevoegd (zie bldz. 14 in verband met de door KORTEWEG gewraakte 5 regels op bldz. 17). Steeds werd vóór het gebruik der oplossing het *hypochlorietgehalte door titratie* bepaald (zie bldz. 66). Dit gehalte was steeds overeenkomstig het voorschrift van CARREL.

Het vermoeden van het bestaan van een leemte ten dezen opzichte is dus geheel ongegrond en kan geen houvast geven aan hen, die zouden wenschen, dat het vraagstuk der behandeling van de besmette wond door CARREL ware opgelost.

Utrecht, 5 Mei 1919.

H. J. LAMÉRIS.

DE WONDEREN DER GENEESKUNST.

Hoewel, naar ik meen, inkleeding en toon van den passus in mijn congres-rede, die handelt over bijbelsche wonder-verhalen, getuigen van eerbied voor den Bijbel, is het mij nu gebleken, dat mijn opmerkingen helaas aan andersdenkenden aanstoot hebben gegeven. Ik stel er prijs op te verklaren, dat het mij oprecht leed doet, dat ik hen, zij het dan ook zonder opzet, in hun heilige gevoelens heb gekwetst.

Leiden, 5 Mei 1919.

W. NOLEN.

MALARIA IN NOORD-HOLLAND.

SCHOTMAN heeft verstandig gedaan op een toestand te wijzen, die zeer spoedig en zeer grondig verbeterd dient te worden. Hij tast m. i. echter mis, waar hij bescheiden vraagt om een malaria-bestrijding van hooger hand in Noord-Holland. De „hooge hand” moet blijven, maar dient zich uit te strekken over ons geheele, malariarijke Nederland. Ik kan uit ondervinding meepraten. Vijf jaren lang maakte ik in Noord-Holland malaria mee, d. w. z. gevallen, waarbij plasmodiën in het bloed gevonden werden, en een groot deel der gevallen stond in verband met een beruchte stinksloot. In dit stilstaande water mondden zes afvoerbuizen van vuil en ontlasting, het wemelde er steeds van de muggen. Demping was allernoodzakelijkst, maar stuitte af op den eigenaar van één der zes kanalen, die het met zijn beurs niet eens kon worden, de buis te laten doortrekken tot in stroomend water. Burgemeester plus gezondheids-commissie plus de geheele Nederlandsche wetgeving bleken niet opgewassen tegen één egoïstischen huiseigenaar... de sloot bleef nat.

Dit ééne voorbeeld uit tienduizenden toont, dat men er alleen komt door *wetswijziging*. Onze oudbakken Gezondheidswet — is er al niet dozijnen malen op aangedrongen? — moet eindelijk eens overgebakken worden; ik meen vernomen te hebben, dat dit proces zelfs aanstaande is. Of dit waar is of niet, aandrang van de hoogste geneeskundige gezaghebbers is dringend en spoedig van noode, al zou het maar alleen